

OTSUS

05.07.2022 nr 5-5/2022-036

Koondumisele nr 24/2022 AT Agro OÜ / Osäühing VIRAITO loa andmine

1. Koondumine

13.06.2022 sai Konkurentsiamet koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid AT Agro OÜ (registrikood 16499869) ning Osäühing Focus Consulting (registrikood 10864813), Luikse Teenus OÜ (registrikood 11603285), RauR OÜ (registrikood 16498172) ja Virvex OÜ (registrikood 16495914) 30.05.2022 äriühingu Osäühing VIRAITO osade müügilepingu. Lepingu kohaselt omandab AT Agro OÜ 100% äriühingu Osäühing VIRAITO (registrikood 10597499) osakapitalist.

Tehingu tulemusena kuulub Osäühing VIRAITO koondumise teate esitanud AT Agro OÜ valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 15.06.2022 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 kohaselt on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks AT Agro OÜ ja Osäühing VIRAITO.

AT Agro OÜ on Eestis 13.05.2022 registreeritud valdusühing, mille ainuosanikuks on füüsiline isik A.T. (isikukood [...]). AT Agro OÜ-l puudub iseseisev majandustegevus, valdusettevõtja põhitegevuseks on piimakarja kasvatamisega tegelevate ettevõtjate osaluste omandamine ja hoidmine. AT Agro OÜ valitseva mõju alla kuulub Osäühing Suurekivi, mille põhitegevuseks on toorpiima tootmine.

AT Agro OÜ ainuosaniku A.T. valitseva mõju alla kuuluvad veel mitmed ettevõtjad, sh:

- osäühing United Estover Group (valdusettevõtja), mis omab valitsevat mõju nelja äriühingu üle: 1) OSAÜHING ESTOVER (tegeleb toidukaupade jae- ja hulgimüügiga, sh piimatoodete, munade, toiduõli ja -rasva hulgimüügiga); 2)

OSAÜHING HIIRTE JUUST (tegeleb kinnisvara haldamisega, arendamisega ja rentimisega); 3) osaühing ESTOVER PIIMATÖÖSTUS (tegeleb piimatoodete tootmisega – põhiliselt juustu, või ja kohupiima tootmisega ning toiduainete pakkimisteenuste osutamisega); 4) Estover SPT OÜ (asutatud 13.05.2022, põhitegevusalala - piima töötlemine, piimatoodete ja juustu tootmine). Osaühing ESTOVER PIIMATÖÖSTUS omab omakorda valitsevat mõju kahe äriühingu üle - Eesti Juustu Tootmise Osaühing (tegeleb piimatoodete tootmisega ja toidukaupade jaemüügiga) ja OSAÜHING EESTI JUUST (põhitegevusalaks on ärinõustamine ja juhtimisalane nõustamine).

- Osaühing EESTIMAA FARMERID, mis tegeleb enda või renditud kinnisvara üürile andmise ja käitusega.
- OÜ Eesti Piimafarmid, mis tegeleb spetsialiseerimata hulgikaubandusega. OÜ Eesti Piimafarmid omab valitsevat mõju tulundusühistu Vooremaa Piim (tegeleb veetranspordivahendite rentimisega) üle, mis omab omakorda valitsevat mõju osaühingu Selja üle. Osaühing Selja tegeleb eesti holsteini tõugu veiste tõuaretusega, piima tootmisega ning rohusöötade ja teravilja kasvatamisega veisekasvatuse tarbeks.
- TE Alusvara OÜ, mille põhitegevusalaks on investeerimine võlakirjadesse, väärtpaberitesse jms finantsvahenditesse (majandustegevust ei ole toimunud).

Osaühing VIRAITO on Eestis registreeritud äriühing, mille osad kuuluvad koondumise eelselt äriühingutele OÜ Virvex (26%), Luikse Teenus OÜ (26%), OÜ RauR (26%) ja Osaühing Focus Consulting (22%). Osaühing VIRAITO põhitegevuseks on eesti holsteini tõugu veiste tõuaretus, toorpiima tootmine ning rohusöötade ja teravilja kasvatamine veisekasvatuse tarbeks.

3. Õiguslik hinnang

3.1. Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

KonkS § 24 lõike 7 kohaselt, kui eelneva kahe aasta jooksul on üks ja sama ettevõtja või samasse kontserni kuuluv ettevõtja omandanud valitseva mõju ettevõtjate üle, kes tegutsevad Eestis ühes ja samas majandusharus, peab selle ettevõtja käive, kelle üle omandatakse valitsev mõju, sisaldama ka nende ettevõtjate käivet, kelle üle on valitsev mõju omandatud koondumisele eelneva kahe aasta jooksul.

Füüsilise isiku A.T. valitseva mõju all olev ettevõtja OÜ Eesti Piimafarmid on eelneva kahe aasta jooksul omandanud valitseva mõju Osaühingu Surju PM üle (Konkurentsiamet 20.04.2021 otsus nr 5-5/2021-031), mis tegutseb Osaühinguga VIRAITO samas majandusharus. Seega lähtudes KonkS § 24 lg 7 sätestatud täiendavast käibekriteeriumist, ületavad koondumise osaliste käibed KonkS § 21 lg 1 sätestatud käibemäärasid ning koondumine kuulub kontrollimisele.

3.2. Kaubaturud

KonKS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise osalise AT Agro OÜ (omandaja) valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad ning teine koondumise osaline Osühing VIRAITO (omandatav) tegelevad toorpiima tootmisega. Seega tekib koondumise osaliste äritegevuste vahel horisontaalne kattuvus toorpiima tootmise osas.

Mõlemad koondumise osalised, nii AT Agro OÜ valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad kui ka Osühing VIRAITO tegelevad ka taimekasvatusega, eelkõige loomasööda tootmiseks oma loomade tarbeks. Kuna koondumise osaliste müügitulu kogu taimekasvatustoodangu müügist Eestis on marginaalne¹, ei ole tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

AT Agro OÜ valitseva mõju kaudu seotud osühing ESTOVER PIIMATÖÖSTUS on samuti tegev piimandussektoris, tegeledes piimatoodete (eelkõige juustu, kohupiima ja kodujuustu) tootmisega. Toorpiim on vajalik sisend piimatoodete tootmiseks, mistõttu osühing ESTOVER PIIMATÖÖSTUS tegutseb toorpiima varumise (ostu) kaubaturul ning toorpiima varumisele järgneval kaubaturul - piimatoodete tootmise ja müügi kaubaturul. Seega tekib koondumise osaliste tegevuste vahel ka vertikaalne seos.

Koondumise teate kohaselt, tuginedes Maaeluministeeriumi ja Statistikaameti andmetele², toodeti Eestis 2021. aastal 799 200 tonni toorpiima. AT Agro OÜ valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad tootsid kokku toorpiima [...] tonni ja Osühing VIRAITO ligikaudu [...] tonni. Eeltoodud kogustest järeldub, et koondumise osaliste ühine osatähtsus toorpiima kogutoodangust Eestis oli 2021. aastal [0-5]% ning tegemist ei ole horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses.

Osühing ESTOVER PIIMATÖÖSTUS tegeleb piimatoodete (eelkõige juustu, kodujuustu ja kohupiima) tootmisega. Osühing ESTOVER PIIMATÖÖSTUS ostis 2021. aastal [...] tonni toorpiima, mis moodustas [5-10]% kogu Eestis toodetud mahust. Piimatoodete tootmise ja müügi kaubaturul võib eristada järgmisi tootegruppe (vastavaid alamturge),

---

¹ Maaeluministeeriumi andmetel (Põllumajanduse, kalanduse ja toiduainetööstuse ülevaade 2020) oli kogu loomasööda tööstuse müügitulu 2020. aastal 169,2 miljonit eurot, millest koondumise osaliste osatähtsus on alla 1%, <https://www.agri.ee/sites/default/files/content/ylevaated/ulevaade-pokat-2020-02.pdf>, lk 75.

² Statistikaameti andmed: https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus_pellumajandus_pellumajandussaaduste-tootmine_loomakasvatussaaduste-tootmine/PM18/table/tableViewLayout2.

näiteks: juust, kodujuust, kohupiim ja kohupiimapasta, või ja võisegud. Koondumise teate kohaselt oli 2021. aastal osaühingu ESTOVER PIIMATÖÖSTUS turuosa Eestis laabijuustude müügi kaubaturul [30-40]%³, kodujuustude müügi kaubaturul [20-30]%⁴, kohupiima- ja kohupiimapasta müügi kaubaturul umbes [20-30]%⁵, või- ja võisegade kaubaturul [10-20]%⁶.

Seega on käesoleva koondumise puhul vertikaalselt mõjutatud piimatoodete tootmise kaubaturu alamturud – laabijuustude kaubaturg ning kohupiima- ja kohupiimapasta müügi kaubaturg.

Kuivõrd käesolev koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolukorda toorpiima tootmise ja müügi ning toorpiima varumise ja piimatoodete tootmise kaubaturgudel Eestis, ei ole kaubaturgude ja nende geograafilise ulatuse täpne piiritlemine antud koondumise puhul vajalik.

3.3. Hinnang koondumisele

KonKS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonKS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osaliste äritegevuste vahel tekib horisontaalne kattuvus toorpiima tootmise ja müügi ning taimekasvatuse (loomasööda tootmise) osas. Samuti tekib vertikaalne seos toorpiima tootmise ja müügi ning toorpiima varumise ja piimatoodete tootmise kaubaturgude vahel.

Koondumise osaliste ühine osakaal toorpiima tootmise ja müügi kaubaturul Eestis on alla 5%, loomasööda müügi kaubaturul Eestis on osatähtsus alla 1% ning toorpiima varumise kaubaturul Eestis on alla 10%.

Konkurentsiameti hinnangul ei kõrvalda käesolev koondumine konkurentsi ühelgi koondumisega mõjutatud või koondumisega seotud kaubaturul, sest ka koondumise järgselt tegutsevad kaubaturgudel veel mitmed ettevõtjad. Näiteks, koondumise teate kohaselt on Eestis suur arv toorpiima tootmisega tegelevaid ettevõtjaid, suurematena on nimetatud aktsiaselts Väätša Agro, Osaühing ESTONIA, OÜ Halinga, osaühing Mangeni PM, Aktsiaselts Vändra, AS Tartu Agro, AS Aravete Agro, osaühing Weiss, osaühing Põlva Agro, osaühing Härjanurme Mõis, Osaühing Kaiu LT jne.

---

³ Allikas: AC Nielsen, Fermented cheese report Q1 2022.

⁴ Allikas: AC Nielsen, Cottage cheese report Q1 2022.

⁵ Koondumise osaliste hinnangul oli 2016. aastal turuosa 25% (hilisemad andmed koondumise osalisel puuduvad, kuna nad on lõpetanud vastava turu-uuringu raporti ostmise).

⁶ Arvutatud Estover Piimatööstus OÜ müükide ja kogu turu tarbimise suhtena (allikas: https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus_pellumajandus_pellumajandussaaduste-tootmine_loomakasvatussaaduste-tootmine/PM19).

Kuigi vertikaalselt mõjutatud kaubaturgudeks on käesoleva koondumise puhul laabijuustude ning kohupiima- ja kohupiimapasta müügi kaubaturud, on osühingu ESTOVER PIIMATÖÖSTUS osatähtsus toorpiima varumise kaubaturul Eestis alla 10% kogu Eestis toodetud toorpiimast. Koondumise osalise suuremad konkurendid laabijuustu turul on VALIO EESTI AKTSIASELTS, AS Saaremaa Piimatööstus ja AS E-Piim Tootmine. Lisaks on arvestatav konkurentsiturve ka väljastpoolt Eestit, eelkõige Lätist, Leedust ja Poolast. Sama olukord on ka kohupiima ja kohupiimapastade müügi kaubaturul, kus lisaks kodumaisele konkurentsiturvele tuleb arvestada ka viimastel aastatel oluliselt kasvanud konkurentsiturvet väljastpoolt Eestit, eelkõige Läti, Leedu ja Poola tootjate poolt, näiteks kaubamärkide Aasa, Karums, Piatnica jt näol.

Konkurentsiameti hinnangul ei saa koondumise osalised koondumise järgselt tegutseda toorpiima varumise turul sõltumatult teistest piimatoodete tootmisega tegelevatest ettevõtjatest, näiteks suuremad toorpiima ostjad on AS Maag Grupp, VALIO EESTI AKTSIASELTS, AS E-Piim Tootmine, AS Saaremaa Piimatööstus, OÜ ELPA i.e. jne.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa AT Agro OÜ ja Osühing VIRAITO koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Rõõmusaar
Konkurentsiameti juhataja – peadirektori asetäitja

*Konkurentsiameti 05.07.2022 otsuse nr 5-5/2022-036
ärakiri on samane originaaliga. Ärakirjast on välja
jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis
tähistatud nurksulgudega.*

/Svetlana Ljutova/ 19.07.2022